

Reglement for gjelds- og finansforvaltning
for Bokn kommune

Bokn, den 02.11.2020

Innhald

1. Generelt om reglementet.....	3
1.1 Heimel og overordna rammer	3
1.2 Føremål	3
1.3 Ansvar og fullmakter.....	4
1.4 Rammer og begrensningar	4
1.5 Kompetanse.....	5
2. Forvaltning av midlar med låg risiko og høg likviditet.....	5
2.1 Definisjon av driftslikviditet og overskotslikviditet.....	5
2.2 Avkastingsføremål, rammer og begrensningar.	6
3. Gjeldsportefølje og finansieringsavtalar	7
3.1 Opptak av lån	7
3.2 Størrelse på enkeltlån og spreing av låneopptak	7
3.3 Rentebindingsperiode.....	8
3.4 Opptak av startlån	8
4. Rapportering.....	9
4.1 Rapportering driftslikviditet.....	9
4.2 Rapportering lån.....	9
5. Langsiktige finansielle aktiva	10
6. Avvik og risikovurdering.....	11
6.1 Konstatering av avvik	11

1. Generelt om reglementet

1.1 Heimel og overordna rammer

Reglementet for finans- og gjeldsforvaltning gjeld for Bokn kommune.

Reglementet er vedtatt med heimel i Lov om kommuner og fylkeskommuner av 22. juni 2018, §14-13 og Forskrift om garantier og finans- og gjeldsforvaltning i kommuner og fylkeskommuner fastsett av KMD 18.11.2019.

Grunnleggande krav til finansforvaltninga er bestemt i kommunelovens § 41 – 1 og slår fast at ein kommune:

*«...skal forvalte sine midlar og gjeld på en måte som ikkje innebærer **vesentleg finansiell risiko**, blant annet slik at **betalingsforpliktelsar** kan innfris ved forfall».*

Sentrale bestemmelse:

- Forbod mot vesentleg finansiell risiko – Kommuneloven § 14-1, 3. ledd og § 14-13.
- Krav om finansreglement – Kommuneloven § 14-3 e).
- Bestemmelser om finansforvaltning, rapportering og dokumentasjon – Kommuneloven § 14-13.
- Krav til finansreglement – Forskrift nr. 1520 kapittel 1.
- Stortingsproposisjon Prop. 46 L (2017-2018 og NOU 2016:4 (forarbeida til loven).

Reglementet gjeld også for verksemd i kommunale føretak etter kommunelova kapittel 9 (§§ 9-1 til 9-18) og interkommunalt samarbeid etter kommunelova § 17-1.

Reglementet gjeld frå vedtaksdato til nytt vedtak blir fatta av kommunestyret. Reglementet tas opp til behandling i kommunestyret ved behov, og minst ein gong i kvar kommunestyreperiode skal reglementet tas opp til politisk behandling i kommunestyret.

Reglementet erstattar alle tidlegare reglar og instruksar som kommunestyret eller anna politisk organ har vedteke for Bokn kommune si finans- og gjeldsforvaltning.

1.2 Føremål

Føremålet med reglementet er å:

- sikre at kommunen si finans- og gjeldsforvaltning vert driven i samsvar med gjeldande lover og reglar og i samsvar med kommunestyret sitt gjeldande vedtak
- utgjere ei samla oversikt over rammer, retningslinjer og begrensningar som gjeld for kommunens finans- og gjeldsforvaltning
- definera kva avkastnings- og risikonivå som er akseptable for plassering og forvaltning av likvide midlar, midlar berekna for driftsformål og opptak av lån/gjeldsforvaltning

1.3 Ansvar og fullmakter

Kommunestyret skal ta stilling til dei prinsipielle spørsmål om finans- og gjeldsforvaltninga. Den praktiske finans- og gjeldsforvaltninga vert delegert til rådmannen - herunder inngå avtalar om forvaltning av kommunen sine midlar og låneavtalar - innanfor dei rammer og vilkår som er nemnt i dette reglementet. Det ligg på rådmannen ei sjølvstendig plikt til å greie ut og legge frem saker for kommunestyret som ein ser på som prinsipielle.

Alle fullmakter som i dette reglementet er delegert til rådmannen av kommunestyret, kan rådmannen delegere vidare.

Rådmannen skal utarbeide nødvendige rutinar som sikrar at finans- og gjeldsforvaltninga blir utøvd i tråd med dette reglementet, kommunen sitt overordna økonomireglement og gjeldande lover og forskrifter. Vidare må det utarbeidast rutinar for å avdekke eventuelle avvik. Reglementet skal være gjenstand for betryggande kontroll. Finansforskrifta pålegg kommunestyret å la uavhengig kompetanse vurderer om reglementet legg rammer for ei finans- og gjeldsforvaltning som er i tråd med kommuneloven og forskriftene. I tillegg skal uavhengig kompetanse påse at kommunen har laga til rutinar for vurdering og handtering av finansiell risiko og rutinar for å avdekke avvik fra finansreglementet.

Rådmannen skal sørge for at slike vurderingar blir henta inn - eksternt eller gjennom kommunerevisjonen. Kvalitetssikring av reglementet skal finna stad før kommunestyret vedtar nytt reglementet og/eller ved endring av reglementet.

1.4 Rammer og begrensningar

Reglementet skal omfatte forvaltningen av alle kommunens finansielle aktiva (plasseringar) og passiva (renteberande gjeld). Finansielle aktiva vil vere ledig likviditet, andre midlar berekna for driftsføremål og midlar som skal forvaltast med lang tidshorisont.

Midlar som skal forvaltast med lang tidshorisont vert rekna som den delen av kommunen sine finansielle midlar som ut frå føreliggande prognosar, budsjett og planar, ikkje skal nyttast til drift, investeringar eller nedbetaling av gjeld dei neste 5 -7 åra. Gjeldande vedtak om finansiering av skuleutbygging og ekstraordinær nedbetaling av gjeld gjer at kommunen per i dag ikkje har midlar som kan frigjerast for langsiktig plassering. Dersom kommunen på eit seinare tidspunkt får midlar som skal forvaltast med lang tidshorisont, vil finansreglementet bli utvida med reglar for dette området.

Finans- og gjeldsforvaltningsreglementet inneheld derfor kun reglar for:

- forvaltning av midlar med låg risiko og høg likviditet
- forvaltning av kommunen sin gjeldsportefølje

Kommunen kan ikkje pådra seg finansiell risiko utover rammer som er vedtatt i dette reglementet eller nytte finansielle instrument som ikkje eksplisitt er nemnt i dette reglement.

For Bokn kommune er kravet til låg risiko viktigare enn ynskje om høg avkastning.

Gjennom vedtak av dette reglementet tar kommunestyret stilling til kva som er tilfredsstillande avkastning og vesentleg finansiell risiko.

Finans- og gjeldsforvaltninga i Bokn kommune har som overordna mål å sikre ei tilfredsstillande avkastning for kommunens aktivitetar innanfor definerte risikorammer. I tillegg har ein målsetting om stabile, forutsigbare og låge netto finansieringskostnader. Dette søkes oppnådd gjennom følgjande delmål:

- Kommunen skal til ei kvar tid ha likviditet, inkludert trekkrettar, til å dekkja løpande forpliktelser ved forfall.
- Midlane skal forvaltast med låg finansiell risiko og høg likviditet.
- Plassert overskotslikviditet skal over tid gi ei god og konkurransedyktig avkastning innanfor definerte krav til likviditet og risiko, hensyntatt tidsperspektiv på plasseringane.
- Lånte midlar skal over tid bidra til å gi kommunen lågast mogleg netto finansutgifter, innanfor definerte krav til refinansieringsrisiko og renterisiko, samtidig som det blir sikra størst mogleg forutsigbarhet i kommunen si finansielle stilling.

1.5 Kompetanse

Finans- og gjeldsforvaltninga må vere i samsvar med kommunen si eiga kompetanse og vedtatt ressursbruk – også når kommunen nyttar ekstern kompetanse til å forvalta kommunen sine finansar.

2. Forvaltning av midlar med låg risiko og høg likviditet

Kommunen sine likvide midlar består av dei til ei kvar tid inneståande midlar på kommunens bankkonti og plassert overskotslikviditet i samsvar med dette reglementet. Alle plasseringar skal gjerast i norske kroner (NOK).

Det skal skiljast mellom driftslikviditet og overskotslikviditet.

2.1 Definisjon av driftslikviditet og overskotslikviditet

2.1.1 Driftslikviditet.

Kommunen skal til ei kvar tid ha tilgjengeleg driftslikviditet (inkludert eventuell kassekreditt) som minst er like stor som forventa likviditetsbehov dei neste 3 månader. Likviditet utover dette utgjer overskotslikviditet.

Kommunen sin driftslikviditet skal vere plassert som innskot i bank.

2.1.2 Overskotslikviditet

Overskotslikviditet er ledig likviditet og andre midlar for driftsføremål – utover det som trengst til dekning av kommunen sine løpande forpliktingar dei næraste 3 månadene.

Kommunen sin overskotslikviditet kan plasserast som innskot i bank eller i pengemarknadsfond.

2.2 Avkastingsføremål, rammer og begrensningar.

Avkastingsføremål.

Avkastinga på likviditet med låg risiko og høg likviditet skal minimum vere tilsvarende rentebetingelsane kommunen har på sin hovedbankavtale.

Rammer og begrensningar.

Kommunen kan inngå rammeavtale for å ivareta det løpande behovet for banktenester. Ved val av hovedbankforbindelse stilles det krav om minimum internasjonal kredittrating BBB+ eller tilsvarende kredittvurdering. Det kan gjerast avtale om trekkrettar.

Bokn kommune sin plassering av overskotslikviditet skal gjerast innanfor de etiske retningslinjene som til enhver tid er gjeldande for *Statens Pensjonsfond Utland*.

2.2.1 Innskot i bank

For bankinnskot – både driftslikviditet og overskotslikviditet - gjeld følgjande begrensningar:

- Tidsbinding kan ikkje avtales for en periode på meir enn 3 månader.
- Eit enkelt innskot med tidsbinding kan ikkje utgjere meir enn NOK 50 mill.

2.1.1 Andelar i pengemarknadsfond

For plassering i pengemarknadsfond – overskotslikviditet - gjeld følgjande:

- Midlar kan kun plasserast i fond forvalta av selskap med brei verdipapirforvaltning. Det skal kun plasserast i fond med rentefølsomhet mindre enn 0,5 år.
- Fondet kan kun investera i papir der utstedaren og papiret sjølv har ein rating på minimum BBB- (Investment Grade).
- Innskot til finansinstitusjonar kan utgjøre inntil 15 prosent av kommunen sin portefølje, og både ansvarlig lån og finansinstitusjon skal ha en rating på minimum BBB+.
- Det skal ikkje vere begrensningar på uttaksretten i fonda som blir nytta, og midlane skal vere tilgjengelege på få dagar (normalt 1-3 dagar).
- Samla gjennomsnittleg løpetid for kreditten (kredittdurasjonen) i eit enkelt pengemarknadsfond skal ikkje overstiga 1,5 år.

2.1.2 Plasseringsbegrensningar

Kommunen sine likvide midlar til driftsformål skal plasserast på konto hos hovedbankforbindelsen - eventuelt supplert med innskot i andre større spare- eller forretningsbankar.

- Kommunen sine samla innskot i bank/kredittinstitusjon skal ikkje overstige 2 prosent av institusjonen sin forvaltningskapital.
- Kommunen sin eigarandel i et pengemarknadsfond skal ikkje overstige 5 prosent av fondet sin forvaltningskapital.

3. Gjeldsportefølje og finansieringsavtalar

Med gjeld meiner ein lån til finansiering av investeringar som vert bokført under langsiktig gjeld i Bokn kommune sin balanse.

3.1 Opptak av lån

Kommunestyret fattar vedtak om opptak av nye ordinære lån i budsjettåret. Vedtaket skal som minimum angi lånebeløp og formål.

Med utgangspunkt i kommunestyret sitt vedtak skal rådmannen gjennomføra låneopptak - herunder godkjenna lånevilkår – og forvalta kommunen sine innlån etter dei retningsliner som går fram av dette reglementet og i tråd med bestemmelsene i *Kommuneloven § 14-15* om låneopptak.

Det kan også tas opp lån til refinansiering av eksisterande gjeld.

Følgjande kriterier skal leggest til grunn ved låneopptak:

- Valuta: Det kan kun tas opp lån i norske kroner (NOK).
- Val av låne instrument: Lån kan tas opp som direkte lån i offentlege og private finansinstitusjonar og livselskap. Det er også adgang til å legga ut lån i sertifikat- og obligasjonsmarknaden. Lån kan tas opp som opne seriar (rammelån) og utan avdrag (bulletlån). Finansiering kan også skje gjennom finansiell leasing.
- Tidspunkt for låneopptak: Låneopptaka skal vurderast opp mot likviditetsbehov, vedtatt investeringsbudsjett, forventningar om framtidig renteutvikling og generelle marknadsforhold.
- Konkurrerande tilbod: Låneopptak skal søkast gjennomført til marknaden sin gunstigaste vilkår. Det skal innhentast minst to (2) konkurrerande tilbod frå aktuelle långivarar. Det kan gjerast unntak fra denne regelen ved låneopptak i statsbank (Husbanken).
- Grønne lån skal vurderast dersom kommunen har investeringsprosjekt som tilfredsstillar kriteria for dette.

3.2 Størrelse på enkeltlån og spreining av låneopptak

Forvaltninga legges opp i samsvar med følgjande prinsipp:

- Låneporteføljen skal bestå av færrest moglege lån, likevel slik at refinansieringsrisikoen ved ordinære låneforfall blir avgrensa.
- Eit enkeltlån kan ikkje utgjere meir enn 25 prosent av den samla låneporteføljen.
- Lån med forfall evt. med långivars rett til å kalla inn lånet, inntil 12 månader fram i tid skal ikkje utgjere meir enn 20 prosent av den samla låneporteføljen.

- Under ellers like forhold vil det vere føremålstenleg at kommunen deler låneopptaka på fleire långivarar.

3.3 Rentebindingsperiode

Styring av låneporteføljen skal skje ved å optimalisera låneopptak og rentebindingsperiode i forhold til oppfatningar om framtidig renteutvikling og innanfor eit akseptabelt risikonivå - gitt eit overordna ynskje om forutsigbarhet og stabilitet i lånekostnader.

Forvaltninga legges opp i samsvar med følgjande prinsipp:

- Refinansieringsrisikoen skal reduserast ved å spreie tidspunkt for renteregulering/forfall, herunder spesielt for gjeldsporteføljen med fastsett rente ut over 1 år.
- Gjennomsnittleg gjenverande rentebinding (vekta rentebindingstid/durasjon) på samla renteberande gjeld skal søkast optimalisert med tanke på forutsigbarhet og lågast mogleg risiko.
- Minimum 1/3 av gjeldsporteføljen bør ha renteforfall under 1 år (flytande rente - rentebinding kortare enn 1 år), minimum 1/3 bør ha rentebinding mellom 1 – 10 år og 1/3 kan vurderast ut i fra marknadssituasjonen.
- Det kan også vurderast opp til 20 års rentebinding.

Det gis ikkje anledning til å nytta finansielle instrument som framtidige renteavtalar (FRA) og rentebytteavtalar (SWAP).

3.4 Opptak av startlån

Kommunestyret fattar vedtak om opptak av nye startlån i budsjettåret. Vedtaket skal som minimum angi lånebeløp.

Med utgangspunkt i kommunestyret sitt vedtak skal rådmannen gjennomføre låneopptak, herunder godkjenne lånevilkår, og for øvrig forvalta kommunen sitt innlån av startlån etter de retningsliner som fremgår av dette reglement, og i tråd med bestemmelsene i *Kommunelovens § 14-17* om lån til vidare utlån og mottatte avdrag på vidare utlån.

Det kan også tas opp lån for å finansiere vidare utlån dersom:

- låntakaren skal bruke midlane til investeringar
- låntakaren ikkje driv næringsverksemd
- utlånet ikkje inneber ei vesentleg økonomisk risiko for kommunen

Mottatte ekstraordinære avdrag på vidareutlån kan i årsbudsjettet bare finansiere avdrag på lån eller brukast til nye utlån, forutsett dei same vilkåra.

4. Rapportering

4.1 Rapportering driftslikviditet

Rådmannen skal samtidig med tertialrapporteringa legge fram rapportar for kommunestyret som viser status for forvaltninga av ledig likviditet og andre midlar berekna for driftsføremål, eigne rentevilkår og marknadsrente i tillegg til samansetninga av aktiva/likviditet. Etter årets utgang, som ein del av årsmeldinga, skal rådmannen legge fram ein rapport for kommunestyret som viser utviklinga gjennom året og status ved utgangen av året.

Det skal rapporterast i samsvar med følgjande oversikt:

	Per. -2	Per. -1	Denne periode
<i>Likviditet hittil i år:</i>			
Saldo hovedbankforbindelse			
Saldo andre bankforbindelser			
Samla kortsiktig likviditet			
<i>Avkastning kortsiktig likviditet:</i>			
Avkastning hovedbankforbindelse, snittrente			
Avkastning annen bankforbindelse, snittrente			
Avkastning benchmark, NIBOR 3 mnd			
Avkastning benchmark, ST1X			
<i>Stresstest:</i>			
Renteauke på hhv. eitt og tre prosentpoeng			
Rentereduksjon på hhv. eitt og tre prosentpoeng			

Rapporten skal i tillegg angi følgjande:

- Rådmannen sine kommentarer knytta til samansetning, rentevilkår og avkastning, vesentlige marknadsendringar og endring i risikoeksponering.
- Det skal rapporterast om kommunen har nokon tidsbinding på plassert likviditet.
- Dersom kommunen har andelar i pengemarknadsfond skal rådmannen rapportera på kriteria knytta til plasseringa.
- Opplyse om forhold som kommunestyret eller fylkestinget har stilt krav om at det skal opplysast om.
- Rådmannen si omtale og vurdering av avvik mellom faktisk forvaltning og risikorammene i reglementet.

4.2 Rapportering lån

Rådmannen skal samtidig med tertialrapportering legge frem rapporter for kommunestyret som viser status for gjeldsforvaltninga. I tillegg skal rådmannen etter årets utgang, som ein del av årsmeldinga, legge fram ein rapport for kommunestyret som viser utviklinga gjennom året og status ved utgangen av året.

Det skal rapporterast i samsvar med følgjande oversikt:

	Per. -2	Per. -1	Denne periode
<i>Samansetning av lån:</i>			
Kreditor 1			
Kreditor 2			
Samla langsiktig gjeld			
<i>Rentevilkår:</i>			
Lån med flytande rente			
Lån med fastsett rente over 1 år			
Andel flytande/fastsett rente over 1 år			
<i>Andre parametrar:</i>			
Største enkeltlån i porteføljen, i prosent			
Lån med forfall innen 12 månader, i prosent			
Lengde på lengste renteløpetid, i månader			
Vekta gjennomsnittrente, i prosent			
Referanserente, SWAP 2Y			
<i>Stresstest:</i>			
Renteauke på hhv. eitt og tre prosentpoeng			
Rentereduksjon på hhv. eitt og tre prosentpoeng			

For gjeldsforvaltninga skal det i tillegg rapporterast om følgjande:

- Opptak av nye lån så langt i året, inkl. avtalar om finansiell leasing
- Refinansiering av lån så langt i året
- Rådmannens kommentarer knytta til endring i risikoeksponering, gjenverande rentebinding og rentevilkår i forhold til kommunens økonomiske situasjon og situasjonen i lånemarknaden, med tillegg av føreståande finansierings-/refinansieringsbehov
- Opplyse om forhold som kommunestyret eller fylkestinget har stilt krav om at det skal opplyst om.
- Rådmannens omtale og vurdering av avvik mellom faktisk forvaltning og risikorammene i reglementet

5. Langsiktige finansielle aktiva

Forskrift om kommunars finans- og gjeldsforvaltning set skilje mellom forvaltninga av ledig likviditet/andre midlar berekna for driftsformål og forvaltning av langsiktige finansielle aktiva.

Langsiktige finansielle aktiva blir rekna som den delen av kommunens finansielle midlar som i henhold til budsjett og prognosar/planer ikkje skal nyttast til drift, investeringar eller nedbetaling av gjeld dei neste 5 - 7 åra.

Gjeldande reglement for Bokn kommune har ikkje rammer for plassering av langsiktige finansielle aktiva.

Dersom kommunen i framtida har behov for å etablere forvaltning av langsiktig finansiell aktiva, vil reglementet bli oppjustert med nødvendige og tilstrekkelege rammer og

retningslinjer for slik forvaltning. Slike endringar i reglementet krev eventuelt godkjenning av kommunestyret.

6. Avvik og risikovurdering

Rådmannen skal utarbeide detaljerte rutinar som sikrar at finans- og gjeldsforvaltninga blir gjennomført i tråd med kommunens reglement for finans- og gjeldsforvaltning, og gjeldande lov og forskrift.

6.1 Konstatering av avvik

Dersom avvik mellom faktisk forvaltning og reglementets rammer oppstår, skal slikt avvik umiddelbart lukkast. Avviket slik det har fremstått, og eventuelt økonomisk konsekvens av avviket skal rapporterast til kommunestyret ved neste ordinære finans- og gjeldsrapportering saman med forslag til endring av rutinar som vil redusere sannsynlegheita for slikt avvik i framtida.